

Силабус навчальної дисципліни

Ранньомодерне чернецтво Правобережної України: просопографічні студії

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Освітньо-наукова програма – «Історія та археологія»

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Спеціальність – 032 Історія та археологія

Рік навчання: 2, Семестр: III

Кількість кредитів: 5

Мова навчання: українська

Викладач навчальної дисципліни: Стецик Юрій Орестович

stetsyk_u_o@ukr.net +380984108931

Анотація навчальної дисципліни

Предмет, завдання, мета, географічні межі, хронологічні рамки та періодизація навчального курсу. Огляд церковної історіографії. Джерельна база просопографічних досліджень ранньомодерного чернецтва. Методологія просопографічних досліджень. Методологічні концепти просопографічних студій: модернізація («процес цивілізування», латинізації, озахіднення) василіанського чернецтва, конфесіоналізація, чернеча культура, монастирський простір, провадження соціального дисциплінування, «унійний тріумфалізм», «пережите християнство», локальна історія, історія повсякдення.

Монастирське законодавство. Світське законодавство із регулювання релігійних відносин. Інституційний розвиток Святопокровської провінції ЧСВВ (1700 – 1839 рр.). Духовна формація чернецтва. Інтелектуальний вишкіл монашества. Повсякденне життя чернецтва. Просопографічні характеристики монастирських спільнот. Просопографічні характеристики монастирських урядників. Біографічні відомості про урядників Василіанського Чину: протоархимандритів, протоігуменів, консулторів, настоятелів, вікаріїв, прокураторів. Просопографічні характеристики визначних діячів Василіанського Чину (друга половина XVIII ст.). Науковий профіль чернецтва. Життєвий шлях до педагогічної праці (монахи-педагоги). Мистецькі вподобання іноків (малюрі, архітектори, скульптори). Майстри духовного слова (місіонери, письменники, поети, укладачі богослужбової та духовної літератури, філософи, богослови, історики, полемісти, правники, скорописці та друкарі). Музична спадщина монашества (написання релігійних пісень, ірмолів, особливості монастирського співу).

Ключові слова: чернецтво, просопографія.

Мета навчальної дисципліни

Ознайомити аспірантів із особливостями проведення наукових просопографічних досліджень наприкладі ранньомодерного чернецтва Правобережної України.

Результати навчання:

- знання специфіки просопографічних досліджень та введення до наукового обігу нових документальних матеріалів;
- уміння планувати та виконувати власне просопографічне дослідження, що вирізняється науковою новизною, має теоретичну цінність та практичне значення, базується на критичній роботі з документами та аналізі історіографії проблеми;
- вміння аналізувати стан пропографічного дослідження чернецтва, ступінь вивченості окремих аспектів теми, основні напрямки, здобутки історіографії, основні проблемні і дискусійні питання щодо інституційного розвитку чернечих організацій та духовної формації монашества.

Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни використовуються абстрактно-дедуктивний, дослідницький, проблемно-пошуковий, інтерактивні та проектні методи навчання.

Форми оцінювання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання: виступи на семінарських заняттях, індивідуальне завдання, співбесіда з лектором. Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає перевірку розуміння та запам'ятовування аспірантом навчального матеріалу, який охоплює теми лекційних та семінарських занять, умінь самостійно опрацьовувати навчально-методичну і наукову літературу, здатність осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, а також завдань самостійної роботи (індивідуальне завдання). Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку (співбесіда з лектором).

Засвоєння аспірантами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється поточним контролем на семінарських заняттях, співбесідою з лектором та виконанням індивідуального завдання.

Співбесіда з лектором та захист індивідуальних завдань проводяться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях здійснюється у чотирибальній шкалі ("2", "3", "4", "5"). В кінці кожного семестру на основі оцінок визначається середній бал за формулою: $\frac{A \cdot K}{n \cdot 5}$, де А – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, набраних на семінарських заняттях (включаючи оцінки "2"), n – кількість цих оцінок, К – максимальна

кількість балів, що відводяться на цей вид роботи. Якщо середня оцінка за семінарські заняття менша за 2,5, то кількість балів, які отримав студент на підставі оцінок за семінарські заняття дорівнює нулю. Мінімальна кількість виступів на семінарських заняттях – 3.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

40 балів	10 балів	Просопографічна довідка про монастирську спільноту
	10 балів	Характеристика просопографічного джерела
	10 балів	Огляд просопографічної праці
	10 балів	Просопографічний портрет ченця

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Співбесіда з лектором	Індивід. завдання	Виступи на семінарах	Сума
30	40	30	100

На співбесіді з лектором аспірант повинен відповісти на три теоретичні питання (максимум по 10 балів кожне)

Рекомендована література

Базова

1. Ваврик М. (ЧСВВ) Нарис розвитку і стану Василянського Чину XVII – XX ст. Топографічно-статистична розвідка / М. Ваврик // Записки Чину Св. Василя Великого. – Серія II. – Секція I. – Т.10. – Рим: В-во отців-василіан, 1979. – 180 с.
2. Вечерський В. Українські монастирі / В. Вечерський. – К.: Наш час, 2008. – 400 с.
3. Стецик Ю. Монастирі Дрогобиччини (XIV – початок XIX ст.). – Дрогобич: Коло, 2000. – 75 с.
4. Стецик Ю. Василянські монастирі Перемишльської єпархії (кінець XVII – XVIII ст.): монографія. – Жовква: Місіонер, 2015. – 388 с.
5. Стецик Ю. Василянське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.): словник біограм. – Жовква: Місіонер, 2015. – 312с.
6. Стецик Ю. Візитації василянських монастирів Перемишльської єпархії 1747 – 1767 років. – Жовква: Місіонер, 2016. – 232 с.
7. Стецик Ю. Чернецтво Святопокровської провінції ЧСВВ (1739 – 1783 рр.): просопографічне дослідження. – Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2018. – 472 с.
8. Lorens B. Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743 – 1780 / B. Lorens. – Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. – 560 s.
9. Piłtyczak-Majerowicz M. Bazylianie w Koronie i na Litwie. Szkoły i książki w działalności zakonu / M. Piłtyczak-Majerowicz. – Warszawa – Wrocław, 1986. – 273 s.
10. Piłtyczak-Majerowicz M. Biblioteki i bibliotekarstwo zakonne na wschodnich ziemiach Rzeczypospolitej w XVII – XVIII wieku / M. Piłtyczak-Majerowicz. – Wrocław, 1996. – 195 s.

Допоміжна

1. Ваврик М. (ЧСВВ) Лаврівська хроніка (1771 – 1882 рр.) / М. Ваврик // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. II (VIII). – Рим: В-во отців-василіян, 1954. – С. 65 – 94, 410 – 418.
2. Ваврик М. (ЧСВВ) З Лаврівського дипломатя / М. Ваврик // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. III (IX). – Рим: В-во отців-василіян, 1958. – С. 404 – 428.
3. Гуцаленко Т. Хроніки василіанських монастирів як джерело вивчення історії Західної України / Гуцаленко Т. // Записки Львівської Наукової Бібліотеки ім. В. Стефаника. – К.: Наукова думка, 1992. – Вип. 1. – С. 4 – 16.
4. Гуцаленко Т. Два інвентарі Святоспаського монастиря / Т. Гуцаленко // Альманах Старосамбірщина III. – Львів: Місіонер, 2004. – С. 320 – 357.
5. Каталоги Святопокровської провінції ЧСВВ (1754, 1772, 1776 рр.) // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція I. – Т. XL. – Рим: В-во отців-василіян, 1979. – С. 102 – 124, 126-142, 154-176.

Інформаційні ресурси

www.osbm.in.ua сайт ЧСВВ в Україні
www.studyty.org.ua сайт студитів в Україні
www.cssr.lviv.ua сайт редемптористів в Україні
www.ucu.edu.ua сайт Українського Католицького Університету
www.lds.lviv.ua сайт Львівської духовної семінарії
www.ichistory.org сайт історії
www.svichado.com сайт видавництва «Свічадо»
<http://press.ucu.edu.ua/> сайт видавництва УКУ